

Dyrda, Henryk / Zyman, Bogdan

Sprawy płockie w obliczu V Zjazdu PZPR

Notatki Płockie 13/5-49, 37-39

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWY PŁOCKIE W OBLICZU V ZJAZDU PZPR

Od kilku miesięcy cały naród żyje V Zjazdem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

— Płocka Organizacja Partyjna prowadziła zakrojoną na szeroką skalę pracę przygotowawczą do Zjazdu, która toczyła się w atmosferze szczególnego ożywienia politycznego, wzmożonego po wydarzeniach marcowych. Wyrażała ona solidarne poparcie i aprobatę dla zawartego w Tezach stanowiska Partii w kluczowych zagadnieniach polityki międzynarodowej, wzmocnienia jedności naszego obozu i ruchu robotniczego, w kwestii podstawowych problemów budownictwa socjalistycznego w naszym kraju. Łączyła się z powszechnie wyrażanym zaufaniem dla kierownictwa Partii, dla Jej I Sekretarza — Towarzysza Wiesława.

Kampania przedzjazdowa stworzyła klimat dla umocnienia fundamentalnych zasad funkcjonowania partii: demokracji wewnątrzpartyjnej i centralizmu demokratycznego stanowiących o sile partii i jej rzeczywistej aktywności członków i świadomej, jednolitej woli działania.

Wypada podkreślić, że V Zjazd odbywa się w 50-lecie odzyskania niepodległości państwa polskiego, 50-lecie zjednoczenia polskiego ruchu robotniczego, 25-lecie Ludowego Wojska Polskiego i 20-lecie Kongresu Zjednoczeniowego, powołującego do życia naszą partię, wreszcie w roku przyszłym obchodzimy 25-lecie powstania naszej socjalistycznej Ojczyzny.

„Skoro mówimy o dorobku naszej socjalistycznej Ojczyzny warto chyba podać kilka przykładów z naszego płockiego regionu”.

Rzeczywiście Płock i region jest doskonałym przykładem, jak ogromny skok dokonał się we wszystkich dziedzinach naszego życia. W okresie Polski kapitalistycznej nie było w Płocku zakładów przemysłowych, co było przyczyną permanentnej stagnacji gospodarczej oraz postępującego bezrobocia, które przekraczało 3,5 tys. osób. W tym okresie blisko 25% ludności powiatu nie umiało ani pisać, ani czytać. Likwidacja tego ogromnego zacofania, pogłębianego jeszcze latami okupacji hitlerowskiej, była pierwszoplanowym zadaniem władzy ludowej. Rozpoczął się okres wolnego, później coraz szybszego rozwoju gospodarczego i kulturalnego Płocka, szczególnie po roku 1960.

Zlokalizowane w Płocku Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne uczyniły miasto największym ośrodkiem rafineryjnym w kraju, zaś produkcja zakładów wynosząca w tym roku ponad 8 mld zł. stanowi już dzisiaj decydujący udział w wielkości płockiego przemysłu.

Naszemu społeczeństwu, jak nigdy dotąd stworzono szansę awansu społecznego i zawodowego, wzrósł poziom socjalnobytowy ludności. Wyrazem tego jest wzrost zatrudnienia, zwłaszcza w przemyśle, które w r. 1960 wynosiło 15.900 osób, zaś w 1967 r. 35 tysięcy.

Imponującemu wzrostowi Płocka jako wielkiego ośrodka przemysłowego towarzyszy wzrost ilości mieszkańców, który gdyby porównywać do wymienionych wyżej lat wynosi analogicznie 42 i 70 tys. mieszkańców!

Znacznie rozbudowane zostały inne płockie zakłady przemysłowe: Fabryka Maszyn Żniwnych, będąca czołowym producentem maszyn rolniczych, zwłaszcza kombajnów zbożowych, Płocka Stocznia Rzeczna, zakłady rolno-spożywcze jak: Zakłady Mięsne, Jajczarsko-Drobiarskie, Owocowo-Warzywne. Świadczą o tym nakłady inwestycyjne na płocki przemysł, wynoszące od IV Zjazdu Partii około 8 miliardów złotych, z czego największy udział przypada, poza Kombinatem na: FMŻ, Stocznie Rzeczna i zakłady rolno-spożywcze.

Niezależnie od inwestowania w zakładach już istniejących, przewiduje się budowę nowego zakładu dziewiarskiego kosztem około 1 mld złotych, co pozwoli rozwiązać problem zatrudnienia kobiet.

Podobnie niewystarczający poziom osiągnięto w zakresie zapewnienia właściwych rozrywek kulturalnych (brak urzędzeń), odpoczynku po pracy, a także rozwoju kultury fizycznej.

„Często w licznych wypowiedziach słyszymy, że Płock staje się miastem młodych, a jednocześnie zagłębiem naukowym. Jak kształtował się rozwój oświaty i nauki w ubiegłym okresie i jakie są jego perspektywy w naszym mieście?”

W okresie od IV Zjazdu Partii wybudowano 14 nowych budynków szkolnych w mieście i powiecie oraz uruchomiono nowe kierunki nauczania dostosowując je w poważnej mierze do potrzeb rozwijającego się przemysłu, budownictwa i handlu.

Od 1963 r. działają w Płocku punkty konsultacyjne stacjonarnozaoczne Politechniki Łódzkiej, SGPiS-u, a od 1967 r. czynna jest filia Politechniki Warszawskiej, która będzie rozbudowywana, zaś stworzenie nowych wydziałów zaspokoi potrzeby płockiego przemysłu i budownictwa.

Projektujemy po roku 1970 uruchomienie Wyższej Szkoły Nauczycielskiej oraz powołanie Filii SGPiS.

Na bazie istniejących i planowanych do utworzenia placówek naukowych oraz stałej rozbudowy zaplecza doświadczalno i projektowo-badawczego, powstaną realne możliwości zbliżenia nauki do przemysłu poprzez powołanie Instytutu Przemysłu Petrochemicznego, rozbudowę placówki Komitetu Rejonów Uprzemysławianych PAN oraz powołanie branżowych biur projektowych. Uczyni to nasze miasto również ośrodkiem naukowo-badawczym w kraju.

„Towarzyszu Sekretarzu!

W końcu września br. odbyła się w Płocku konferencja przedjazdowa Płockiej Organizacji Partyjnej. Jeżeli można, prosimy o uwagi dotyczące kampanii przedjazdowej”.

— Kampania przedjazdowa w Płockiej Organizacji Partyjnej rozpoczęła się z chwilą ogłoszenia Tez Zjazdowych. Niemal wszystkie

organizacje partyjne zapoznały się z Tezami Zjazdowymi. Na kolejnych zebraniach wnikliwie i dogłębnie dyskutowano o najistotniejszych problemach międzynarodowych i krajowych, a także sprawach dotyczących samych zakładów i instytucji.

W środowisku wiejskim włączyły się do tej dyskusji organizacje ZSL. Ta wszechstronna dyskusja przekształciła się w rozmowę ogólnopartyjną i rozmowę partii ze społeczeństwem.

Nasza płocka konferencja przedjazdowa wzbudziło duże zainteresowanie wśród wszystkich członków partii, całego społeczeństwa, pokazała wyjątkowe ożywienie organizacji partyjnej. O wysokim poziomie Konferencji i przedtem, przedjazdowych zebrań, świadczy dyskusja: żywa, wszechstronna, zdrowa, rzeczowa i zaangażowana.

Wysuwają się w niej problemy socjalne, m. in. dysproporcji płacowych, wysokich różnic przy wypłaceniu premii. Jest wiele słuszności w tych uwagach — trzeba więc je dokładnie zbadać, poznać źródła i odpowiednio uregulować. W wypadku, gdy zdecydowały o tym niezyciowe przepisy, nieprawidłowo funkcjonujące, „przeżyte”, trzeba dążyć do ich zmiany. Mamy w tym względzie doskonały przykład: sprawa tzw. „eksperymentu płockiego”, który w zasadniczej części nie mieścił się w obowiązujących przepisach. Podjęte wykonawstwo na zasadzie umów ryczałtowych, po udowodnieniu słuszności tego typu inwestowania zostało prawnie usankcjonowane, poprzez wydanie odpowiednich zarządzeń Prezesa Rady Ministrów.

Sporo dyskutowano o sprawach drobnej wytwórczości, rzemiośle, słusznie zwracając uwagę na niezdrowe tendencje odtwarzania elementów kapitalizmu, szczególnie w drobnej wytwórczości.

Zwiększył się eksport płockich towarów, wynosi on blisko 40% wartości produkcji eksportowej województwa warszawskiego.

Są to sukcesy bezsporne, ale zobowiązujące nas do jeszcze lepszej, efektywniejszej pracy, do podniesienia, nie zawsze przestrzeganej dyscypliny pracy i lepszej organizacji, szukania dalszych rezerw produkcyjnych.

„Towarzyszu Sekretarzu!

Sądzymy, że niemalymi sukcesami pochwalić się może w ostatnich latach również płockie rolnictwo”.

Rezultaty osiągnięte w rolnictwie są faktycznie niemałe. Dzięki wzrostowi produkcyjnej aktywności rolników oraz pomocy materiałowej i finansowej państwa uzyskaliśmy w latach 65—68 wzrost produkcji globalnej rolnictwa o około 25% w stosunku do poziomu lat 61—64.

Utrzymała się czołowa pozycja powiatu płockiego w produkcji towarowej rolnictwa w skali województwa i wynosi ona w latach 1965—1968 średnio około 15% w zbożach, 18% w burakach cukrowych i 8% w produkcji zwierzęcej.

Średnie plony 4 podstawowych zbóż za lata 1965—69 są wyższe od średnich z lat 1961—64

o 3 q/ha i wynoszą 21 q/ha. Uzyskano dalszy wzrost produkcji zwierzęcej.

Rozwinęła się społeczno-gospodarcza organizacja płočkih rolników, każda wieś należy do kółka rolniczego, a kółka rolnicze i MBM-y dysponują już ponad 1000 zestawów traktorowo-maszynowych.

Istnieją jednakże dalsze rezerwy produkcyjne w rolnictwie. Przyspieszenie wzrostu produkcji jest możliwe dzięki wielu czynnikom intensyfikacyjnym: zwiększonemu nawożeniu i wapnowaniu gleb, ochronie roślin, stosowaniu kwalifikowanych nasion.

Poważną rolę mają do spełnienia PGR które winny wydawnie powiększyć produkcję i sprzedaż zbóż, ulepszyć gospodarke paszową, rozszerzyć chów bydła i trzody. Intensyfikacji produkcji rolnej towarzyszyć musi troska o lepsze wyniki ekonomiczne. Ważnym zadaniem tych gospodarstw jest także zagospodarowanie użytków rolnych przejętych na rzecz skarbu państwa na podstawie ostatnich ustaw sejmowych.

„Wysokie tempo uprzemysławiania pociąga za sobą konieczność zwiększenia dynamiki wzrostu we wszystkich dziedzinach naszej gospodarki. Jak kształtuje się w tym względzie sytuacja w Płocku?”

Szczególne zadania, o czym mówią Tezy na Zjazd, przypisujemy budownictwu. Jakkolwiek w latach 1964—68 oddanych zostanie 12.800 izb mieszkalnych, tym niemniej tempo realizacji planów dwóch ostatnich lat jest niezadowalające, gdyż niedobór w stosunku do założeń wynosi 160 izb. Dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb w mieście zakłada się wybudowanie w latach 1969—75 około 20 tysięcy izb mieszkalnych, zaś w powiecie ze środków własnych ludności przy pomocy kredytowej państwa w tych samych latach około 10 tys. izb.

Wzrosła i zmodernizowana została ilość punktów sprzedaży placówek gastronomicznych. Trzeba jednak krytycznie ocenić posiadaną sieć placówek handlowych i gastronomicznych, nie zaspakajających w pełni naszych potrzeb, szczególnie dotyczy to nowych osiedli mieszkaniowych i dzielnic peryferyjnych, zwłaszcza niedocenionej dzielnicy Radziwie.

Podobnie wiele do zrobienia jest w zakresie podniesienia poziomu usług, gdyż osiągnięty poziom jest wysoce niezadowalający. Trzeba zgodnie z Tezami na V Zjazd dążyć do pokrycia usług szczególnie zaniedbanych, jak naprawa mechanicznego sprzętu gospodarstwa domowego, usług budowlano-montażowych oraz usług w zakresie mechaniki precyzyjnej.

Krytycznie oceniamy dotychczasowy rozwój sieci placówek służby zdrowia w mieście i powiecie oraz stan obsady przez kwalifikowaną kadre lekarską. Opóźnia się budowa nowego szpitala, będąca jaskrawym przykładem zaniedbań w tym zakresie.

Podkreślano zagadnienia warunków materialnych robotników, podniesienia zarobków, skró-

cenia dnia pracy. Jest sprawą dla każdego oczywistą, że zrealizowanie jednorazowo wszystkich, choć słusznych postulatów, jest niemożliwe. Tezy na V Zjazd przedstawiają projekt w zakresie urlopów dla pracowników umysłowych i fizycznych, z korzyścią dla tych ostatnich. Wydaje się, że załatwienie tych problemów powinno przebiegać w kolejności: zrównanie zasiłków chorobowych, podniesienie zarobków, a w końcowym etapie skrócenie dnia pracy.

Chciałbym zwrócić uwagę na jeszcze jedną ważną sprawę, bardzo często przewijającą się w dyskusji — kwestię wychowania młodzieży w duchu głębokiego patriotyzmu, a jednocześnie proletariackiego internacjonalizmu. To sprawa naturalna. Wydarzenia marcowe ukazały poważne braki w tej pracy. Pozytywnie oceniamy w tym względzie naszą młodzież. Swoją postawą, masowym wstępowaniem w szeregi ZMS i partii dała dowód swej politycznej dojrzałości. Jest ona w dalszym ciągu bardzo aktywna, przoduje w wykonywaniu podjętych zobowiązań.

„W toku kampanii przedzjazdowej, w czasie trwania ogólnonarodowej dyskusji, wysunięto szereg wniosków. Jak wygląda sprawa ich realizacji na naszym terenie?”

W Płockiej Organizacji Partyjnej sformułowano kilkaset wniosków i postulatów. Będą one szczegółowo i wnikliwie rozważane, każdemu zainteresowanemu wyjaśniane w rzeczowej odpowiedzi. Słabą ich stroną jest fakt, iż niektóre sprowadzają się tylko do ogólnych pytań i żądań, nie uwzględniają problemów z tzw. własnego podwórka. A trzeba podkreślić, że wartość wniosków jest tym większa, im cenniejsze są uwagi wskazujące na własne rezerwy i praktyczne sposoby ich realizacji.

Trzeba na własnym terenie dążyć do zlikwidowania zjawisk biurokracji, usprawnić usługi, handel, szybko i sprawnie obsługiwać interesantów, zwłaszcza w rolnictwie.

Wnioski kierowane do wyższych władz powinny być solidnie rozważane, poparte rzeczowymi argumentami.

Odbyliśmy szereg spotkań środowiskowych w środowisku robotniczym, wiejskim, nauczycielskim, lekarskim. Przekonały nas one, iż panuje wśród wszystkich członków partii w dalszym ciągu atmosfera zaangażowania i wielkiego zainteresowania V Zjazdem. W obradach V Zjazdu uczestniczyć będzie w charakterze delegatów kilku członków płockiej organizacji partyjnej.

Pragnę podkreślić ofiarność całego społeczeństwa płockiego, które podjęło szereg wartościowych zobowiązań produkcyjnych — czynów społecznych. Ich wartość przekroczyła pół miliarda złotych. Wyrażam im za to głębokie uznanie i serdeczne podziękowanie. Świadczy to dobitnie o zaangażowaniu i właściwej postawie, godnej miana patrioty i obywatela socjalistycznej Ojczyzny.

*Rozmawiał:
Bogdan Zyman*